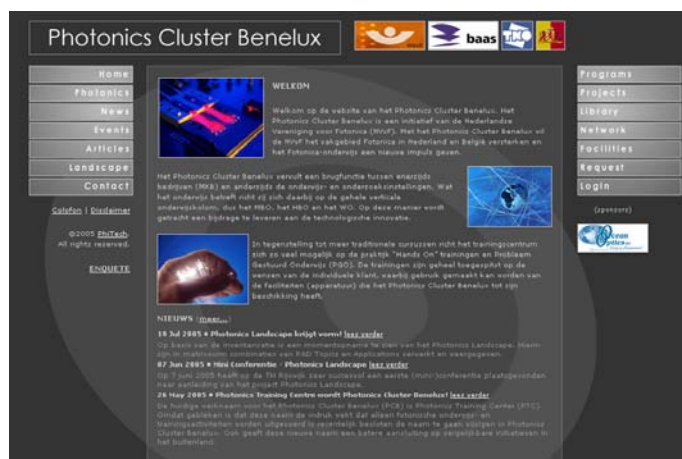

Nieuws vanuit de werkgroep Fotonica - onderwijs & Innovatie

Bart Snijders, Mar van der Hoek, Chris Velzel, Rolf Evenblij en Guus Taminiau

Zoals in het derde nummer is beschreven werken we dit jaar aan een plan om tot de oprichting van een Photonics Training Centre te komen. Dankzij een subsidie vanuit de provincie Zuid Holland, de medewerking van TNO Science & Industry te Delft, Baas R&D te Waddinxveen, Phitech te Alphen a/d Rijn en stagiairs van de TH Rijswijk krijgt dit plan hoe langer hoe meer gestalte en ziet het er naar uit dat binnenkort de stichting formeel opgericht zal worden. Inmiddels zijn er leuke ontwikkelingen te melden, zoals onze vernieuwde website, de voortgang van het project Photonic Landscape, de samenwerking met het onderwijs, de ontwikkeling rond het IOP Photonic Devices en de aansluiting met internationale initiatieven op Europees niveau. Ook zullen we u kort verslag doen van onze eerste wapenfeit, namelijk onze eerste conferentie georganiseerd op de TH Rijswijk op 7 juni 2005.

Wilt u de tekst goed kunnen lezen? Surf dan naar: www.stichting-ptc.nl

De Stichting Photonics Cluster Benelux
Als voorlopige werknaam was aanvankelijk gekozen voor Photonics Training Centre. Door een groeiend ambitieniveau onder de werkgroepleden en naar Engels voorbeeld (Photonics Cluster UK) is recentelijk besloten om onze naam te wijzigen in Photonics Cluster Benelux. Onze strategie luidt: "Clustervorming door samenwerking". De stichting zal uiteraard een hechte band hebben en houden met de NVvF. Met het bestuur van de NVvF houden we hier nauw contact over.

Het project Photonic Landscape
Afgelopen half jaar is er door Lina Aryanti, Jan Hendrik Kappers en Tjeerd van der Kleij - drie enthousiaste stagiairs van de TH Rijswijk - een start gemaakt met het in kaart brengen van de Fotonica-kennis (R&D Topics) in Nederland. Zo'n 30 mensen, werkzaam bij universiteiten, onderzoeksinstituten en de grotere bedrijven zijn hiervoor benaderd. Hoewel we dankzij de medewerking van de stagiairs een goede basis

gelegd hebben, is dit project zeker nog niet af. Immers, dit landschap zal blijven groeien. Graag willen we van de gelegenheid gebruik maken om alvast iedereen die tot nu toe aan dit onderzoek heeft meegedaan en meegedacht te bedanken. Aan een uitgebreide rapportage wordt op dit moment nog gewerkt, waarbij we uiteraard eerst de deelnemers op de hoogte zullen stellen.

Onze eigen Internetsite www.stichting-ptc.nl

Een serieuze website mag aan onze ambitie niet ontbreken. Sinds enige tijd is onze website bereikbaar (nog...) via URL www.stichting-ptc.nl. De doelstelling van de website is al even ambitieus als onze doelstelling om tot clustervorming te komen met de oprichting van de stichting Photonics Cluster Benelux, namelijk om hét Internet Portaal voor Fotonica in de Benelux te worden. De website is database geïntendeerd en wordt daarmee dynamisch opgebouwd. Op dit moment zijn er nieuwsfeiten te vinden en informatie over het vakgebied

Fotonica in het algemeen. Ook vindt u er de voorlopige tussenstand van het Photonic Landscape onder de knop "Landscape". De getoonde matrix geeft een beeld waar op dit moment de focus ligt, enerzijds op het gebied van onderzoek en anderzijds op het gebied van toepassingen. Deze status is een momentopname en zal uiteraard kunnen veranderen of juist de focus aanscherpen. Belangrijk is hierbij dat zoveel mogelijk betrokkenen binnen het vakgebied hieraan blijven meehelpen. Wij vragen u dan ook hierbij uw medewerking te verlenen. In onze ambitie is ons streven de website zoveel mogelijk uit te breiden met tal van mogelijkheden om te helpen het vakgebied Fotonica te versterken en nog veel meer onder de maatschappelijke aandacht te brengen. Hierbij wordt gedacht aan uitgebreide informatie en literatuur aanbod over het vakgebied Fotonica, maar ook in de relatie aan verwante vakgebieden, zoals precisietechnologie. Steeds vaker blijkt - en dat zal voor u als fotonicus wellicht niet

onbekend zijn - dat Fotonica oplossingen biedt, waar in de industrie niet of nauwelijks aan gedacht wordt. Niet omdat er weinig Fotonica-kennis is, maar omdat deze kennis nauwelijks toegankelijk is voor veel bedrijven. Al even belangrijk is uitgebreide informatie over het aanbod van cursussen, opleidingen en trainingen. Juist niet alleen theoretisch, maar vooral ook praktijkgerichte ondersteuning toegespitst op vragen van de klant. Daarnaast zal de website toegang verlenen tot "sub"-websites, die specifiek zullen worden ingericht voor een bepaald doel. Dit kan bijvoorbeeld zijn een virtueel portaal naar een realtime fotonisch laboratorium of een sub-website speciaal ingericht voor het aanbieden van online cursussen.

Net als onze ambitie zijn de mogelijkheden praktisch onbeperkt, waarbij het doel "toegankelijkheid van kennis" bovenaan blijft staan. De hierboven genoemde zaken zullen slechts een deel zijn van wat het moet worden, hét Internet Portaal voor Fotonica in de Benelux.

Op dit moment is de website nog bereikbaar via de URL www.stichting-ptc.nl. Vanwege de naamsverandering en ons voortschrijdend inzicht wordt de URL binnenkort eveneens veranderd naar www.photonicscluster-nl.org. De oude URL zal overigens nog wel enige tijd blijven bestaan.

Mini-conferentie op de TH Rijswijk met maximaal resultaat

Naast het project Photonic Landscape hebben we 7 juni j.l. een conferentie georganiseerd op de TH Rijswijk. Deze conferentie had als doel om samen met een groot aantal leveranciers van optische componenten, waaronder alle adverteerders in ons Fotonica Magazine, een eerste voorverkenning te maken van de behoefte aan kennisoverdracht naar de markt (Applications & National Needs). Immers, het zijn vooral deze bedrijven die een zeer goede kijk hebben

Impressie van de workshop

op de Fotonica-markt. Uit de positieve reacties van de ca. 30 deelnemers kunnen we concluderen dat het een zeer geslaagde dag was. Naast een aantal interessante lezingen in het ochtendprogramma, bestond het middagprogramma uit een workshop, waarbij er in kleinere groepen een aantal opdrachten moest worden uitgewerkt.

Men onderstreept het belang van een overkoepelende organisatie zoals de stichting Photonics Cluster Benelux met

als belangrijke doelstelling het aantonen van het belang van Fotonica voor onze maatschappij in de nog voor ons liggende eeuw. Kwalitatief hoogwaardig en vakinhoudelijk gericht onderwijs en kennisoverdracht naar het innovatieve MKB zijn hierbij sleutelbegrippen. Het complete rapport over deze conferentie kunt u via onze website downloaden. Lina en Jan Hendrik bedankt voor de uitstekende wijze waarop jullie deze conferentie georganiseerd hebben!

Frans Bouts, onze dagvoorzitter

Samenwerking met het reguliere onderwijs

Allerlei ontwikkelingen in het reguliere onderwijs, zoals marktwerking en schaalvergroting in combinatie met "Techniek is nog steeds uit" hebben een negatieve invloed op juist de keuze voor een technische opleiding. Zo is de opleiding Opto-techniek in Ede dit jaar opgehouden te bestaan. Initiatieven van buiten het reguliere onderwijs zijn ons inziens broodnodig. Voor wat betreft Fotonica nemen wij als Photonics Cluster graag het voortouw. Op dit moment bevinden we ons in een inventarisatiefase. Naast een groeiend netwerk binnen het WO, waaronder ook de Vrije Universiteit Brussel, hebben we zeer

goed contact met het HBO via de TH Rijswijk en met het MBO via de Leidse Instrumentmakerschool (de LIS). Uiteraard willen we andere onderwijsinstellingen niet uitsluiten, maar we moeten ergens beginnen. Samen met de TH Rijswijk onderzoeken we de mogelijkheid om tot het instellen van een lectoraat Fotonica te komen. De LIS, zoals u wellicht weet ooit opgericht door Heike Kamerlingh Onnes, is dé school als het gaat om de opleiding van jonge mensen tot instrumentmaker. Wat zouden wij als fotonici moeten stellen zonder goed opgeleide instrumentmakers? Als eerste initiatief willen we de LIS graag ondersteunen bij het ontwikkelen van het curriculum.

Het IOP Photonic Devices

Een belangrijke stimulans voor ons vakgebied en dus ook voor de NVvF zal zijn de toekenning van het IOP Photonic Devices. Op 20 mei 2005 was er in Utrecht een eerste workshop georganiseerd door de IOP- voorbereidingscommissie. Naast vertegenwoordigers van Economische Zaken en Senter waren er zo'n veertigtal aanwezigen afkomstig van de universiteiten en het bedrijfsleven. Overigens het was tijdens deze workshop bijna pijnlijk om vast te

moeten stellen dat er zo weinig aanwezigen lid waren van de NVvF. Hier valt voor ons als vereniging nog heel wat pionierswerk te verrichten. De focus van het IOP zal gericht zijn op de toepassing van Photonic Devices in Health & Medecine met als belangrijkste onderzoeksvragen op het gebied van materialen, sensor & detectiesystemen en systeemtechnologie van geïntegreerde systemen. De beslissing door Economische Zaken voor het al dan niet doorgaan van dit IOP zou afgelopen maand juli genomen worden. Echter door het niet doorgaan van de IOP-stuurgroepbijeenkomst is deze beslissing uitgesteld tot september. We zullen u via onze website op de hoogte houden van deze, juist ook voor de NVvF belangrijke ontwikkeling. Overigens als NVvF-bestuur hebben we een niet onbelangrijke bijdrage kunnen leveren aan de totstandkoming van de IOP-aanvraag.

Aansluiting bij Europese initiatieven

Binnen Europa zijn er op fotonisch gebied verschillende organisaties actief. Naast de EOS is dat bijvoorbeeld ook de EPIC (European Photonics Industrial Consortium). EPIC is een consortium van grote Europese industrieën, zoals

Philips, Osram, Aixtron en Sagem. De EPIC werkt nauw samen met de Europese Commissie met als doel het definiëren van onderzoeksvragen vanuit de fotonische industrie. Vermeldenswaard is het initiatief van het VDI Technologiezentrum GmbH voor het zogenaamde OPERA 2015 project. Deze afkorting staat voor: "Optics and Photonics in the European Research Area". Met dit project wil men bereiken dat er op Europees niveau een gezamenlijke strategie ontwikkeld wordt voor onderzoek en industrie op fotonisch gebied. Naast het VDI zijn hier onder andere ook weer de EOS en de EPIC bij betrokken, maar bijvoorbeeld ook Optics Valley in Frankrijk. Via Bart Sniijders, TNO Science & Industry en lid van de werkgroep zijn er in het kader van dit OPERA-project goede contacten. Men toonde zich zeer geïnteresseerd in onze website en met name in ons project Photonic Landscape. Het zou voor ons zeer de moeite waard zijn om ons Photonic Landscape uit te breiden naar Europa. Uiteraard willen wij daar al onze medewerking aan verlenen, maar dit keer wel met wat extra financiële steun vanuit de EU! ♦

VOORAANKONDIGING OPTISCHE DAG

Op vrijdag 28 oktober 2005 zal bij FOM Rijnhuizen een optische dag worden georganiseerd. Aan deze dag kunnen maximaal 50 personen deelnemen. Een uitnodiging tot inschrijving voor deze dag kunt u in de laatste week van september verwachten. Houdt uw brievenbus in de gaten en reageer snel, want vol is vol !!!